

Kvie-wizard, tiltag og mouseover

1.kalvs 0 – 150 dage

Begræns smittespredning

HANDLING / TILTAG	MOUSEOVER
Rengør sengebåse og gangarealer	Et rent yver er vigtigt. Pattehuden på nykælvere er ofte sart, og der kan let opstå små revner med risiko for infektion, der kan medføre forhøjet celletal gennem hele laktationen.
Planlæg malkerækkefølge	Nykælvede kvier med S. Aureus repræsenterer muligvis en væsentlig smittekilde ved malkning i forhold til deres raske besætnings-kammerater
Beskriv procedure for indmalkning	I periode hvor kvierne malkes i spand, malkes de i 2-3 minutter (brug af minutur) derefter tages malkemaskinen af, for at undgå at pattecisternen hæver. Personalet skal være instrueret i protokollen.
Diskuter behandlingsstrategi for yverlidelser med dyrlægen	Staph. Aureus og streptokokker har betydelig negativ effekt på kviers fremtidige yversundhed og mælkeproduktion.

Tilvækst

HANDLING / TILTAG	MOUSEOVER
Lav foderkontrol for at følge køernes foderoptagelse	En stor variation mellem 1.kalvskøernes ydelse kan både være et udtryk for en stor variation i deres størrelse ved 1. kælving og at de er presset i staldsystemet med hensyn til æde- og liggetid.
Sørg for tilstrækkelig ædeplads og ensartet blandekvalitet af foder	Kvier er ofte placeret lavest i rangordenen og kommer sidst til foderbordet, hvis der ikke er én ædeplads pr. ko. Det har især betydning hvis der kan sorteres i foderet.
Undgå hulddab ≥ 1 hulddarakter de første 30 dage efter kælving	Graden og hastigheden af hulddab har en betydelig effekt på drægtighedschancen ved 1. inseminering, da det påvirker kvaliteten af både folliklen, ægget og embryonet.

Sygdomsovervågning og behandling

HANDLING / TILTAG	MOUSEOVER
Træn medarbejderne til ensartet udpegning af dyr til overvågning / behandling	Rettidig medicinsk behandling, når det er nødvendigt, kan være afgørende for dyrets fremtidige reproduktion og produktion.
Anvend CMT-test og dyrkning af mælkeprøver	Kliniske tilfælde af yverbetændelse i starten af den nye laktation, kan stamme fra en

	nyinfektion opstået før kælvning. For at kunne forebygge, skal du vide hvilke bakterier der er tale om.
Tjek nykælvere	Dyrlægen kan tjekke for evt. fødselsskader, infektioner i fødselsveje, stofskiftesygdomme, klinisk / subklinisk yverlidelse, men du kan også selv gøre noget ved systematisk overvågning af koens velbefindende, tjek af yver og temperatur.
Beskriv procedure for at udgå digital dermatitis	Tidlig identifikation, registrering og behandling af nye tilfælde øger effekten af behandlingen. Jævnlig vask og desinfektion af klovene begrænser nye tilfælde.
Forundersøg hvis ingen cyklisk aktivitet 60-70 dage efter kælvning	Kælvningsrelaterede problemer, klov-lemmelidelser samt graden og hastigheden af hulddtab i tidlig laktation, er betydende risikofaktorer, der leder til forsinket cyklisk aktivitet, udeblivende brunst og cyster.
Overvåg forekomsten af abort fra dag 43 efter inseminering	Ved stigning i abortforekomst skal hændelsesforløb fastlægges, klinisk undersøgelse af de dyr, der aborterer gennemføres og prøver af fx foster, efterbyrd, og blodprøver fra enkelte dyr eller grupper af dyr laboratorieundersøges.

Stressniveau

HANDLING / TILTAG	MOUSEOVER
Sørg for belægningsgrad der ikke overstiger 100 pct. hos malkende	Høj belægningsgrad øger stressniveauet, svækker immunforsvaret og øger risikoen for produktionssygdomme hos nykælvere
Etablér nykælverhold hvis muligt og med lav belægningsgrad (90 %)	Høj belægningsgrad påvirker liggetiden negativt. Når liggetiden kommer under ti timer i døgnet, stiger andelen af hornrelaterede klovlidelser og ydelsen falder.
Undgå gruppeskift for enkeltkøer	Hvis 2-5 kælvkvier ad gangen kan sluses videre i systemet, minimeres stress-situationen for den enkelte, når de skal indgå i et nyt hierarki
Håndter køerne roligt ved fraseparering og inseminering	Urolig / hårdhændet adfærd fra personalets side, giver unødigt stress op til og under insemineringen
Lad altid fraseparerede køer gå flere sammen, med adgang til vand, foder og sengebås	En effektiv sædtransport til æggelederne afhænger blandt andet af hormonelle ændringer i reproduktionsorganerne kort forinden og under brunsten. Stress kan påvirke denne proces u hensigtsmæssigt.
Forebyg varmestress	Ved temperaturer på 22-23 grader C, kombineret med høj luftfugtighed > 80-85 pct., ses begyndende varmestress, som påvirker reproduktionshormonerne negativt, har negativ effekt på foderoptagelsen og forlænger den negative energibalance.

Inseminering

HANDLING / TILTAG	MOUSEOVER
Træn medarbejderne i ensartet udpegning af brunsttegn/alarmer til inseminering	Vurder systemets alarmer i kombination med køernes brunstadfærd, og inseminørens erfaringer når der insemineres
Inddrag flere brunsttegn ved udpegning af køer til inseminering	Ikke alle dyr er lige aktive i brunsten, og en del udviser ikke stående brunst. Glatte gulve eller klov-lemmeproblemer kan forhindre tilstrækkelig tydelig brunstaktivitet
Kombiner visuel brunstobservation med aktivitetsmålinger	Udnyt styrken ved den automatiserede metode til udpegning af dyr i brunst, samtidig med, at den visuelle brunstobservation er med til at sortere falsk-positive alarmer fra.
Følg op på indstilling af teknologi til brunstdetektion	Problemer med teknologi til brunstobservation kan bl.a. skyldes at anlægget ikke er korrekt indstillet / at transponderne er placeret forkert. Følg firmaets anbefalinger.

Drægtighedschance

HANDLING / TILTAG	MOUSEOVER
Brug det anbefalede tidspunkt for inseminering i forhold til alarm	Hvis der insemineres for tidligt, er sædcellerne for gamle, når ægløsningen finder sted, og kan ikke befrugte ægget. Hvis der insemineres for sent, er ægget for gammelt til at kunne befrugtes eller der kan ikke dannes et levedygtigt embryo.
Tjek kvælstofniveau og temperatur ved sædopbevaring (ejerinseminør)	Den måde sæden behandles på, under opbevaring og når den skal anvendes, har betydning for sædens befrugtningsevne. Følg retningslinjer fra sædleverandør.
Tjek insemineringsteknik - optøning, hygiejne, placering af sæddosis (ejerinseminør)	Korrekt håndtering af sædstrå og insemineringsteknik sikrer at temperaturen på sæden holdes, at sæden placeres i bøllegemet og at dyret ikke bliver inficeret med bakterier under inseminationen.